

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Dokumenttien ja asiakirjojen hallinta Turva- kohde.fi-sovelluksen avulla

Teukku, Jeremi

2017 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Dokumenttien ja asiakirjojen hallinta Turvakohde.fi-sovelluksen avulla

Jeremi Teukku
Turvallisuusalan koulutus
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2017

Jeremi Teukku

Dokumenttien ja asiakirjojen hallinta Turvakohde.fi-sovelluksen avulla

Vuosi 2017 Sivumäärä 35

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millä tavalla Talokeskuksen tarjoamaa selainpohjaista pelastussuunnitelmasovellusta voi kehittää, jotta kiinteistön edustaja saa kätevemmän työkalun kiinteistöturvallisuuden hallintaan. Konkreettisenä tavoitteena on antaa Turvakohde.fi-sovellukselle kehittämissuhteita asiakkaiden parempaa dokumenttien ja asiakirjojen hallintaa varten. Kehittämissuhteet tarjoavat myös lisäpalveluja nykyisille Tampuuri-kiinteistötietojärjestelmää käyttäville asiakkaille.

Teoriaosuudessa käsitellään erityisesti pelastuslain ja valtioneuvoston pelastustointia koskevan asetuksen vaatimuksia kiinteistön omistajalle tai haltijalle, turvallisuuteen liittyvien laitteiden kunnossapitoa ja sen todentamista, pelastustoimen valvontatehtäviä ja tiedonhallintaa.

Laadulliseen tutkimukseen perustuvassa opinnäytetyössä käytetyt menetelmät olivat puolistrukturoidut teemahaastattelut sekä aivoriihi. Haastateltavina oli Helsingin, Länsi-Uudenmaan ja Keski-Uudenmaan alueella toimivia palotarkastajia. Haastattelujen tulosten pohjalta pidettiin aivoriihi Talokeskuksen asiantuntijoiden kesken, jossa arvioitiin haastattelun tuloksia ja linjattiin toteuttamiskelpoisimmat ideat.

Työn tuotos keskittyi erilaisten tiedostojen, dokumenttien ja asiakirjojen tallentamiseen. Lopputuloksena syntyi kehittämissuhteus selkeästä ja hyvin jäsenellystä turvallisuutta koskevien dokumenttien hallintasivusta Turvakohde.fi-sovellukseen. Turvakohde.fi-sovellukseen linkitetään entistä enemmän Tampuuri-kiinteistötietojärjestelmästä tietoa erityisesti huoltokirjasta, josta löytyy esimerkiksi määräaikaistarkastuksista laaditut raportit ja suunnitellut huoltotoimenpiteet.

Jeremi Teukku

Document Management with the Turvakohde.fi Application

Year	2017	Pages	35
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to explore the various possibilities of developing a browser-based rescue plan application called Turvakohde, so that the owner and occupant of any building can obtain a convenient tool for real estate security management. The objective goal of this thesis is to produce suggestions for developing an application that will help manage real estate security files. The thesis was commissioned by the real estate company named Talokeskus.

The theoretical section of the thesis introduces the requirements of the rescue act and the Government rescue decree regulation for the owner or holder of the property, the maintenance of safety related equipment, supervisory duties of rescue services and information management.

The thesis comprises qualitative research. The methods used in the thesis were semistructured theme interviews and brainstorming. The interviewees were fire inspectors, whose areas of operation are in Helsinki, Western Uusimaa and Central Uusimaa. Based on the results of the interviews, the brainstorming was carried out. Experts from Talokeskus participated in the brainstorming, which was intended to evaluate the results of the interview and to align the most feasible ideas.

The outcome of the thesis focused on storing various files and documents. The results are development proposals for a clear and well structured security document management page for the application. The application will be linked to the Tampuuri real estate information system more than earlier. Tampuuri includes property safety documentation and planned maintenance, and this information is linked to the application.

Keywords: Property security, Information Management, Rescue Act

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Tutkimuksen tavoite.....	6
1.2	Rajaus.....	7
2	Toimintaympäristö ja kohdeorganisaatio.....	7
3	Teoreettinen viitekehys.....	9
3.1	Pelastussuunnitelma ja omatoiminen varautuminen.....	9
3.2	Laitteiden kunnossapito.....	10
3.3	Pelastustoimen valvontatehtävät.....	11
3.4	Omavalvonta.....	12
3.5	Palotarkastuksessa vaadittavat asiakirjat.....	13
3.6	Tiedonhallinta.....	13
4	Tutkimuksen kulku.....	14
4.1	Teemahaastattelut.....	15
4.2	Haastattelujen kulku.....	15
4.2.1	Helsinki.....	16
4.2.2	Keski-Uusimaa.....	17
4.2.3	Sisäministeriö.....	18
4.2.4	Länsi-Uusimaa.....	18
4.3	Haastattelujen analysointi.....	19
4.4	Haastattelun tulokset.....	20
4.5	Aivoriihi.....	21
4.6	Aivoriihen tulokset.....	23
5	Tulokset ja kehittämisehdotukset.....	23
6	Pohdinta.....	28
	Lähteet.....	30
	Kuviot.....	32
	Taulukot.....	33
	Liitteet.....	34

1 Johdanto

Kiinteistöalalla toimiva yritys, Talokeskus Yhtiöt Oy (myöhemmin Talokeskus), laatii asiakkailleen kiinteistön pelastussuunnitelmia. Ennen vuotta 2017 pelastussuunnitelmat laadittiin Tampuurijärjestelmällä ja toimitettiin asiakkaalle PDF-muodossa. Vuoden 2017 alussa Talokeskus otti käyttöön kehittämänsä selainpohjaisen Turvakohde.fi-sovelluksen (myöhemmin Turvakohde), joka sisältää kiinteistöjen pelastussuunnitelmia ja pelastussuunnitteluun tarvittavia työkaluja. Sovelluksen tarkoituksena on tarjota asiakkaille helpompi mahdollisuus päivittää ja ylläpitää pelastussuunnitelmansa, sekä sovellus mahdollistaa kätevemmän vaihtoehdon suunnitelmasta tiedottamiselle.

Turvakohteen sisällön on suunnitellut Talokeskuksessa toimivat kiinteistöturvallisuuden asiantuntijat. Pelastussuunnitelman sisältö rakentuu samalla tavalla kuin aiemmin laadittujen pelastussuunnitelmien sisällöt. Tämän lisäksi sovelluksesta löytyy työkaluja turvallisuuden hallintaan, kuten vuosikello, erilaiset lomakkeet ja päivitystyökalut. Suunnitelman tiedottamista on myös helpotettu automaattisesti suunnitelmasta generoituvilla tiivistelmillä, joista löytyy kiinteistön käyttäjille oleelliset tiedot tiivistetyssä ja selkeästi ymmärrettävässä muodossa.

Opinnäytetyön aihe syntyi opinnäytetyön tekijän suorittaessa harjoittelujaksoa Talokeskuksella. Tämän opinnäytetyön aikana on tarkoitus selvittää selainpohjaisen sovelluksen mahdollisuuksia kartoittamalla pelastusviranomaisen näkökulmia sovelluksesta ja kiinteistön edustajien toiminnassa havaituista puutteista. Talokeskus haluaa kehittämissä ehdotuksia siitä, millä tavalla Tampuuri-kiinteistötietojärjestelmä (myöhemmin Tampuuri) voi tarjota asiakkaalle aiempaa kätevemmän työkalun kiinteistöturvallisuutta koskevien tiedostojen, dokumenttien ja asiakirjojen hallintaan.

1.1 Tutkimuksen tavoite

Opinnäytetyön päätavoitteena on selvittää selainpohjaisen sovelluksen mahdollisuuksia tukemaan entistä paremmin asiakkaan pelastussuunnittelua ja kiinteistöturvallisuuden hallintaa. Konkreettisenä tavoitteena on tuottaa sovellukselle kehittämissä ehdotuksia, jotka toimeenpanemalla voidaan helpottaa asiakkaan kiinteistöturvallisuutta koskevien tiedostojen hallintaa. Opinnäytetyön aikana selvitetään myös, minkälaisia mahdollisuuksia on hyödyntää asiakkaiden Tampuuri-kiinteistötietojärjestelmän dokumenttipankin sisältöä. Lopulliset kehitysehdotukset ovat sellaisia, joista myös toimeksiantaja saa hyötyä. Tämä voi tapahtua myös välillisesti, sillä kehitysehdotukset tuovat sovellukselle lisäarvoa ja kilpailukykyä. Tavoitteena on saada vastauksia seuraavaan konkreettiseen kysymykseen: Millä tavalla Turvakohdetta kehitetään,

jotta asiakkaat voivat entistä helpommin hallinnoida kiinteistöturvallisuuteen liittyviä dokumentteja, asiakirjoja ja muita tiedostoja?

1.2 Rajaus

Suomessa toimii tällä hetkellä 22 eri pelastuslaitosta. Pelastuslaitosten toimintamalleissa on eroja, koska laitokset vastaavat itse palvelujen asianmukaisesta järjestämisestä ja omasta toiminnastaan (Lapin pelastuslaitos 2017). Turvakohteessa olevien suunnitelmien suurin kertymä on pääkaupunkiseudulla. Pääkaupunkiseudulta löytyy myös riittävän kattava läpileikkas erilaisista kohteista, joiden pelastussuunnitelmat ovat Turvakohteessa. Tämän takia tässä opinnäytetyössä käsitellään vain Helsingin, Länsi-Uudenmaan ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksia sekä näiden laitosten edustajilta saatuja näkökulmia.

Pelastuslaitoksilla on useita eri tehtäviä alueellaan. Heidän tehtävänä on huolehtia ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, joiden tavoitteena on ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia, varautua näihin onnettomuuksiin ja varmistua asianmukaisesta toiminnasta onnettomuuksien sattuessa. Näiden lisäksi pelastuslaitos vastaa alueellaan väestön varoittamisesta vaaratilanteissa ja huolehtii, että varoittamista varten on tarvittavat hälytysjärjestelmät. Pelastuslaitokset vastaavat myös alueensa pelastustoiminnasta ja valvontatehtävistä. (Sisäministeriö / Pelastusosasto 2017.) Opinnäytetyössä tarkastellaan vain pelastustoimen valvontatyön parissa työskentelevien henkilöiden, palotarkastajien, näkökulmia. Valvontatyössään palotarkastajat tekevät kiinteistöihin tarkastuskäyntejä, jolloin he tarkastavat myös kiinteistöä koskevia dokumentteja, asiakirjoja, pelastussuunnitelman ja muita tiedostoja. He toimivat asiakasrajapinnassa ja ovat pelastustoimen puolelta sopivimpia henkilöitä vastaamaan opinnäytetyön aihepiiriä koskeviin kysymyksiin.

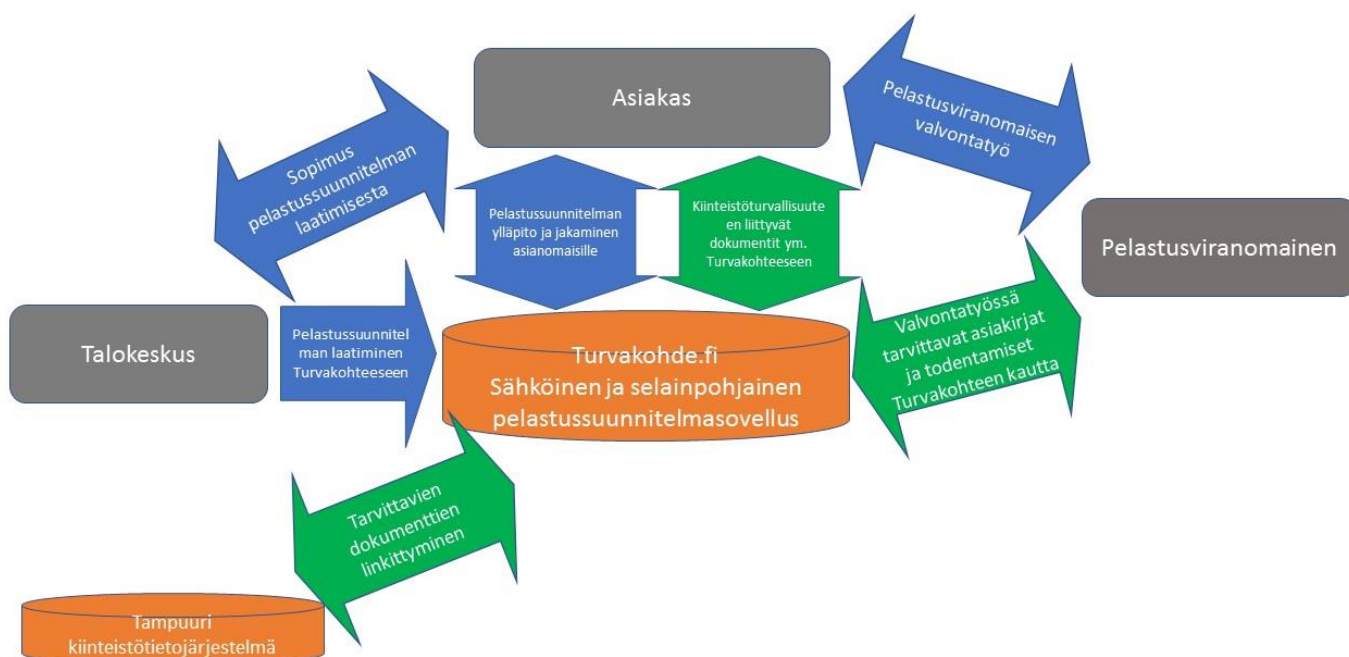
2 Toimintaympäristö ja kohdeorganisaatio

Talokeskus tarjoaa ulkoista konsulttipalvelua asiakkaille pelastussuunnitelman laatimiseen. Esimerkiksi asuinkiinteistöjen puolella isännöitsijällä on paljon vaikutusvaltaa siihen, miten pelastussuunnitelma laaditaan ja käytetäänkö ulkopuolista konsulttia (Laurikainen 2016, 7). Turvakohde-asiakkaita ovat muun muassa vuokrataloyhtiöt sekä asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt, joita edustaa isännöitsijä.

Työkaluna pelastussuunnittelua, pelastussuunnitelmaa ja kiinteistöturvallisuuden hallintaa varten on Turvakohde, johon Talokeskus tuottaa kiinteistön pelastussuunnitelmat ja muut kiinteistön turvallisuutta koskevat turvallisuusdokumentit. Sovellus otettiin käyttöön alkuvuonna 2017. Turvakohde toimii työkaluna sekä asiakkaalle että Talokeskuksen asiantuntijoille asiakkaan kiinteistön turvallisuuden hallinnassa. Asiakas voi käyttää sovelluksen vuosi-

kelloa, johon voi asettaa omia seurantakohteita ja sähköpostimuistutuksia erilaisista tehtävistä. Asiakas voi myös päivittää itse yhteystietoja, tallentaa omia tiedostoja ja dokumentteja sovellukseen ja täyttää erilaisia lomakkeita kiinteistöturvallisuuteen liittyen. Sovelluksen avulla turvakartoittajat laativat raportin ja muistiinpanot kohdekäynnin yhteydessä. Tämä vähentää paperisten versioiden tuottamisen pelastussuunnitelman laatimisen aikana.

Kuviossa 1 on kuvattu Talokeskuksen, asiakkaiden ja pelastusviranomaisen vuorovaikutussuhteita Turvakohde.fi-sovelluksen näkökulmasta. Harmaassa laatikossa ovat toimijat ja oransseissa lieriöissä ovat Talokeskuksen kehittämät ja hallinnoimat Turvakohde- ja Tampuuri-järjestelmät. Sinisillä nuolilla kuvataan tämän hetkisiä tapahtumia eri toimijoiden välillä. Talokeskuksen asiantuntijat tuottavat Turvakohteeseen asiakkaan pelastussuunnitelman ja muut kiinteistöön liittyvät turvallisuusdokumentit yhteistyössä asiakkaan kanssa. Asiakas jakaa suunnitelman kiinteistön käyttäjille Turvakohteeseen vievän linkin avulla. Pelastusviranomaisen tehtävänä on suorittaa kiinteistössä palotarkastuksia, joiden yhteydessä kierretään kiinteistö ja todennetaan asiakirjojen ja dokumenttien avulla kiinteistön turvallisuuden taso. Vihreät nuolet kuvaavat tässä opinnäytetyössä käsiteltäviä ulottuvuuksia, mahdollisuuksia ja kehittämiskohtia. Opinnäytetyössä selvitetään, millä tavalla asiakas, kiinteistön edustaja, voi helposti tallentaa ja hallinnoida kiinteistöturvallisuutta koskevia asiakirjoja ja dokumentteja. Tämän lisäksi työssä selvitetään, mitä dokumentteja Tampuurista linkitetään Turvakohteeseen ja millä tavalla Turvakohteessa olevat tiedostot voidaan esittää palotarkastajalle kätevästi tarkastuksen yhteydessä.

Kuvio 1: Vuorovaikutussuhteet

Turvakohde linkittyy Talokeskuksen omistamaan ja kehittämään kiinteistötietojärjestelmään, Tampuuriin. Tampuuri on erityisesti asuinkiinteistöpuolella käytössä kiinteistötietojärjestelmänä. Kiinteistötietojärjestelmässä ylläpidetään osapuoli- ja perustietojen lisäksi paljon muutakin. Järjestelmän avulla voidaan hallita kiinteistön sähköistä huoltokirjaa, joka liittyy vahvasti kiinteistöturvallisuuden hallintaan, koska huoltotoimenpiteet ovat osaltaan vaaratilanteiden ennaltaehkäisemistä. Pelastussuunnitelmassa otetaan myös kantaa rakennuksen turvallisuusjärjestelyihin ja turvalaitteiden määräaikaishuoltojen suorittamiseen, jotka löytyvät sähköisestä huoltokirjasta.

Turvakohteessa oleva suunnitelma linkitetään Tampuuriin , jolloin Tampuurista linkittyvät kiinteistön osapuoli- ja perustietojen lisäksi halutut dokumentit Turvakohteeseen. Tämän opinnäytetyön yhteydessä pohditaan kuitenkin muita ulottuvuuksia linkitykselle. Työn tarkoituksena on pohtia, miten Tampuurissa olevia dokumentteja ja asiakirjoja voidaan hyödyntää tehokkaammin. Valvontatyössä pelastusviranomaisen haluaa tarkastella määräaikaistarkastuksissa syntyneitä pöytäkirjoja ja dokumentteja (Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos 2016). Näitä dokumentteja löytyy sähköisestä huoltokirjasta niiltä asiakkailta, joilla on huoltokirja aktiivisessa käytössä.

3 Teoreettinen viitekehys

Teoreettisena viitekehystenä ja tietoperustana toimii pelastuslaki ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta, pelastussuunnittelua koskevat määräykset, ohjeet ja oppaat, pelastusviranomaisten valvontatyön toimintamallit, kirjalliset lähteet menetelmistä, aiemmat pelastussuunnittelua koskevat tutkimukset ja tiedonhallinnan teoriaa. Pelastuslaki sisältää paljon vastuita sekä kiinteistön omistajalle, että pelastusviranomaisen valvontatyölle. Valvontatyötä koskevaa tietoa löytyi myös pelastuslaitosten omista julkaisuista, kuten heidän kotisivuiltaan ja heidän laatimista oppaista. Pelastussuunnittelua ja pelastussuunnitelman laatimista varten laadittujen oppaiden pohjalta kuvataan, kuka on vastuussa suunnitelman laatimisesta ja sisällön laadusta. Tiedonhallintaa koskevassa teoriassa on esitetty tiedonhallinnan merkitystä johtamiseen, dokumenttien ja asiakirjojen määrittely ja selainpohjaisten kanavien merkitystä.

3.1 Pelastussuunnitelma ja omatoiminen varautuminen

Pelastuslaki muuttui vuonna 2011 ja se velvoittaa laatimaan pelastussuunnitelman tiettyihin kiinteistöihin (L379/2011). Asuinkiinteistöjen puolella suunnitelma on laadittava rakennuksiin, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa. Liikekiinteistöjen puolella Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (L2011/407) velvoittaa laatimaan pelastussuunnitelman, jos kyseessä on esimerkiksi kauppakeskus tai muu vastaava tila, yli 50 asiakaspaikan ravintola tai työpaikka-tila, jossa paikalla olevien ihmisten lukumäärä on vähintään 50. Pelastussuunnitelma pohjautuu

kiinteistön omatoimiseen varautumiseen ja pelastussuunnitelman vaatimuksia on määritetty sekä pelastuslaissa että Valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta.

Rakennuksen omistaja tai haltija on vastuussa kiinteistön omatoimisesta varautumisesta. Myös toiminnanharjoittajien on omalta osaltaan huolehdittava omatoimisesta varautumisesta. Omatoiminen varautuminen tarkoittaa sitä, että rakennuksessa huolehditaan tulipalojen syttymisen ja muiden vaaratilanteiden ehkäisemisestä, varaudutaan henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen erilaisissa vaaratilanteissa, varaudutaan tulipalojen sammuttamiseen ja muihin pelastustoimenpiteisiin, joihin voidaan omatoimisesti ryhtyä, sekä ryhdytään toimenpiteisiin, jotta turvataan poistuminen erilaisissa vaaratilanteissa ja helpotetaan pelastustoimintaa. (L379/2011.) Omaehtoista valvontatyötä suoritetaan esimerkiksi sisäisten palotarkastusten avulla (SPEK 2017). Turvakohteessa on työkalu sisäisten palotarkastusten laatimiseksi. Sisäinen palotarkastus suoritetaan kiinteistön edustajan toimesta, ja sen aikana tarkastetaan esimerkiksi tarkastuslistan avulla kiinteistön turvallisuuden taso. Havaitut puutteet kirjataan ylös, jonka jälkeen tehdään korjaavia toimenpiteitä.

Pelastussuunnitelman laatiminen on myös rakennuksen haltijan vastuulla. Jos rakennuksessa on useita toiminnanharjoittajia, suunnitelma on laadittava heidän kanssa yhteistyössä. Pelastussuunnitelmassa tulee olla selostus vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä, kiinteistön turvajärjestelyistä, asukkaille ja muille kiinteistön käyttäjille annettavista ennaltaehkäisyä ja onnettomuustilannetoimintaa koskevista ohjeista sekä muista omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä. (L379/2011.)

3.2 Laitteiden kunnossapito

Turvallisuutta ylläpidetään huolehtimalla erilaisten laitteiden asianmukaisesta kunnossapidosta. Viranomaisten määräysten mukaan sammutus-, pelastus- ja torjuntakalusto, sammutus- ja pelastustyötä helpottavat laitteet, palonilmaisu-, hälytys ja muut onnettomuuksien vaaraa ilmaisevat laitteet, poistumisreittien valaistukset, merkit ja opasteet sekä väestönsuojien laitteet ja varusteet on pidettävä toimintakunnossa ja ne on tarkastettava määräysten mukaisesti. Sisäministeriön asetuksessa on myös määritetty tarkempia säädöksiä laitteiden toimintakunnon ylläpitämisestä ja kunnossapito-ohjelmista, laitteiden käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksista, määräaikaishuolloista ja toimenpiteiden kirjaamisesta. Nuohous sekä ilmanvaihtolaitteiden huolto on niin ikään rakennuksen omistajan ja haltijan vastuulla yleisissä tiloissa ja koko rakennusta koskevien järjestelyjen osalta. Tulisijat ja savuhormit tulee nuohota, ja ilmanvaihtokanavat ja -laitteet tulee olla huollettu niin, että ne eivät aiheuta tulipalon vaaraa. Tämän lisäksi kiinteistön omistajan tai haltijan vastuulla on huolehtia katolle vievien tikkaiden ja katolla olevien turvavarusteiden kunnosta, jotta katolla tehtävät työt, kuten nuohoukset, voidaan suorittaa turvallisesti. Sisäministeriö on määrittänyt tarkempia säädöksiä asetuksessaan myös nuohouksen ja ilmanvaihtolaitteiden huollon määräväleistä.

(Omataloyhtiö.fi 2011.) Pelastussuunnitelmassa on esitetty, minkälaisia laitteita rakennuksessa on, miten ja milloin niitä huolletaan ja kuka on vastuussa niiden huoltamisesta. Tampurissa olevassa kiinteistön huoltokirjassa on olemassa laitteiden ylläpitoa varten työkalut ja prosessit. Sähköisen huoltokirjan tietojen hyödyntämistä tutkitaan tämän opinnäytetyön yhteydessä.

3.3 Pelastustoimen valvontatehtävät

Pelastuslain 12 luku, pykälät 78-85, käsittelee pelastustoimen valvontatehtäviä. Valvontatehtävissä pelastustoimen tulee valvoa alueellaan pelastuslain 2 ja 3 luvun noudattamista. Pelastuslain 2 luku käsittelee yleisiä velvollisuuksia, esimerkiksi varovaisuutta tulen käytössä ja avotulen tekoa. 3 luku taas pitää sisällään aiemmin mainittuja toiminnanharjoittajien sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuuksia. Valvontatyössään pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia sekä muita toimenpiteitä, joita edellytetään valvontatehtävissä. Valvontatehtäviä, kuten palotarkastuksia, saa suorittaa alueen pelastusviranomainen. Palotarkastuksissa pelastusviranomainen tukee kyseisen kiinteistön omistajan tai haltijan omatoimista varautumista sekä valvoo pelastuslain noudattamista. (Helsingin pelastuslaitos 2017). Palotarkastajalla täytyy olla mahdollisuus päästä kaikkiin tiloihin tarkastuskierroksen aikana. Tämän lisäksi kohdetta edustavan henkilön on esitettävä palotarkastajalle kaikki vaaditut asiakirjat, suunnitelmat ja järjestelyt. (L379/2011.)

Palotarkastuksen jälkeen palotarkastaja laatii tarkastuksesta pöytäkirjan, josta selviää tarkastuskohde, tarkastuksen kulku, kierroksella vastaan tulleet havainnot, kohteen edustajan esittämä selvitys, johtopäätökset ja perustelut johtopäätöksille. Pelastuslaki sanoo myös, että palotarkastuspöytäkirja on toimitettava viipymättä asianosaisille. (L379/2011.) Helsingin pelastuslaitos (2017) toteaa kotisivuillaan, että palotarkastajat laativat pöytäkirjan kahden viikon kuluessa tarkastuksesta.

Kierroksen aikana havaitut puutteet, jotka rikkovat pelastuslaissa säädettyjä velvotteita, palotarkastajan on määrättävä korjattaviksi. Jos kiinteistön edustaja ei voi korjata havaittuja puutteita välittömästi, korjaustoimenpiteille annetaan määräaika. Jos kyse on muun lain rikkomisesta ja palotarkastaja arvioi sen aiheuttavan vakavaa vaaraa henkilöturvallisuudelle, tarkastaja voi määrätä sen korjattavaksi välittömästi. Jos tätä ei voida korjata välittömästi, tarkastajan tehtävä on ilmoittaa asiasta asianomaiselle viranomaiselle. (L379/2011.)

Palotarkastuksia on monenlaisia: Yleinen palotarkastus, ylimääräinen palotarkastus, erityinen palotarkastus, jälkitarkastus, yleisötilaisuuden palotarkastus ja aluevalvonta. (Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos 2015.) Tässä opinnäytetyössä ei tarkastella yleisötilaisuuksien palotarkastuksia, sillä opinnäytetyö käsittelee vain kiinteistöjä koskevan pelastussuunnitelmasovelluksen kehittämistä.

Yleisessä palotarkastuksessa pelastusviranomaisen tekee määrättyinä hetkenä palotarkastuksen kohteeseen. Valvonnan kohteena on pelastuslain 2 ja 3 luvun noudattamista. Kyseisissä luvuissa käsitellään yleisiä velvollisuuksia ja toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuuksia. Ylimääräisen palotarkastuksen taustalla on muun muassa pyyntö palotarkastuksen suorittamisesta kiinteistön omistajalta tai haltijalta, toiselta viranomaiselta saapunut ilmoitus palo- ja henkilöturvallisuutta koskevista puutteista tai yleisesti epäily puutteista palo- ja henkilöturvallisuudessa. Erityinen palotarkastus taas suoritetaan silloin, kun rakennusvalvontaviranomainen on määrännyt sen rakennuslupa- tai saneerauskohteisiin. Jälkitarkastuksessa tarkastetaan, että toimija on noudattanut aiemmassa palotarkastuksessa annettuja määräyksiä. Aluevalvonnassa pelastusviranomaisen tehtävänä on valvoa kohteen ulkopuolisia turvallisuusseikkoja, kuten pelastusteitä, tonttiopastauluja ja tuhopolttojen torjuntaa. Havaitessaan puutteita turvallisuudessa, viranomaisen jättää kirjallisen korjauskehotuksen kohteelle. (Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos 2015.)

Pelastuslaitoksen suorittamaa valvontaa palotarkastusmuodossa on kohdennettu erityisesti riskikohteisiin, joissa palo- ja henkilöturvallisuuteen kohdistuu suurempi riski kuin tavanomaisiin kiinteistöihin. Pelastuslaitoksen valvontatoiminta pohjautuu valvontasuunnitelmaan, jossa on kuvattu valvontatoiminnan sisältöä, yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa, resurssit, toiminnan vaikuttavuuden seuranta ja suunnitellun valvonnan toteutumisen seuranta. Pelastuslaissa ei ole määritetty kohteille tehtävien palotarkastusten aikaväliä, vaan pelastuslaitokset määrittävät tarkastusten aikavälit omissa yllä mainituissa valvontasuunnitelmissaan kohteiden riskien perusteella. (SPEK 2012.) Suunnitelma on tarkistettava vuosittain tai muulloin, jos sen tarkistamiseen on erityinen syy. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi aluehallintovirastolle. (L379/2011.)

3.4 Omavalvonta

Pelastuslaitokset ovat vähitellen siirtyneet asuinkiinteistöjen ja pienten rakennusten valvonnassa omavalvontaan. Valvontasuunnitelman riskien arviointiin perustuen kaikkiin rakennuksiin ei ole välttämätöntä tehdä palotarkastusta. Näissä kohteissa omatoimista varautumista voidaan valvoa kustannustehokkaammalla ja tarkoituksenmukaisemmalla tavalla, omavalvonnalla. Omavalvonnassa pelastuslaitos toimittaa omavalvontalomakkeen kiinteistön edustajalle täytettäväksi. Lomakkeen ja paloturvallisuusoppaan avulla kiinteistöstä tarkastetaan asuinympäristön ja toimintatapojen turvallisuutta. Lomake täytyy toimittaa pelastuslaitokselle joko verkkolomakkeella tai paperisena palautuskuoressa määräaikaan mennessä. Tämän jälkeen pelastusviranomaisen käy omavalvontalomakkeeseen täytetyt vastaukset läpi ja arvioi, min-kälaisia jatkotoimenpiteitä on tehtävä. (Keski-Uudenmaan pelastuslaitos 2017.) Lomakkeen avulla pelastusviranomaiset havaitsevat alueensa asuintalojen turvallisuuden tason (Helsingin pelastuslaitos 2017). Jatkotoimenpiteinä voi olla esimerkiksi palotarkastus, asiakirjavalvonta

tai yksinkertaisimmillaan valistusta ja neuvontaa. Jos omavalvontalomaketta ei toimita määräaikaan mennessä pelastusviranomaiselle, niin kohteeseen voidaan tulla suorittamaan palotarkastus. (Keski-Uudenmaan pelastuslaitos 2017.)

3.5 Palotarkastuksessa vaadittavat asiakirjat

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella palotarkastuksen ennakkokirjeeseen on määritetty lista esitettävistä asiakirjoista. Pelastusviranomaiselle esitettäviä asiakirjoja ovat pelastussuunnitelma, erilaiset määräaikaistarkastuspöytäkirjat, erilaiset huolto- ja kunnossapito-ohjelmat ja asiakirjat, rakennuslupapaperustukset, poistumisturvallisuusselvitys, räjähdysuojausasiakirja sekä vaarallisten kemikaalien varastoinnin ja käytön lupa-asiakirjat. Määräaikaistarkastuspöytäkirjat koskevat sammutus- ja paloilmoinlaitteistoja, sähkölaitteistoja, öljy- ja polttoainesäiliöitä sekä ilmanvaihtolaitteiden, tulisijojen ja hormien nuohouksia. Huolto- ja kunnossapito-ohjelmat tulee olla sammutus- ja paloilmoinlaitteistoista, turvavalaistuksesta, savunpoistosta, automaattisista palo-ovista, väestönsuojista ja alkusammutuskalustosta. Palotarkastaja käy yllä mainitut tarpeellisin osin asiakirjat läpi tarkastuksen yhteydessä. (Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos 2016.) Käytännössä samat asiakirjat ovat mainittu myös Helsingin pelastuslaitoksen listassa, joka toimitetaan kiinteistön edustajalle ennen palotarkastusta.

Kiinteistön edustaja voi esittää asiakirjat, määräaikaistarkastusten pöytäkirjat ja muut dokumentit sähköisten järjestelmien avulla tai tulostettuina palotarkastajalle palotarkastuksen yhteydessä. Jos kiinteistöllä on esimerkiksi sähköinen huolto- ja kunnossapito-ohjelma, monet vaaditut asiakirjat löytyvät ohjelmasta ja ne voi esittää ohjelman kautta. Nämä asiat selviävät kiinteistön edustajalle ennen palotarkastusta toimitettavasta palotarkastuksen ennakkokirjeestä, jolloin kiinteistöä edustava henkilö osaa varautua palotarkastukseen. (Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos 2016.) Ennakkokirjeessä pelastuslaitos toteaa, että ”käytössä olevat asiakirjat helpottavat palotarkastuksen suorittamista ja vähentävät jälkikäteen tehtävien selvitysten määrää.”

3.6 Tiedonhallinta

Laadukas tiedonhallinta yhdistetään laatujohtamiseen, ja se vaatii toimivan tietojärjestelmän. Tietojen menestyksellä hyödyntäminen vaatii järjestelmällistä tietojen tallentamista ja hallinnoimista. (Lecklin 2006, 256.) Tiedonhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että tietojen ylläpidossa noudatetaan organisaation etukäteen määrittämiä periaatteita (Kaario & Peltola 2008, 11). Johtamista varten tiedon täytyy olla mahdollisimman ajantasaista ja tuoretta. Tiedonhallintaa helpottavat tiedon helppokäyttöisyys ja helppo saanti, koska tiedon käytettävyyden kannalta tiedon täytyy olla jatkuvasti saatavilla sen keräämisen ja muokkaamisen jälkeen. (Lecklin 2006, 257.)

Kaarion ja Peltolan mukaan (2008, 20) dokumentti määritellään yleisellä tasolla ”ihmisen ymmärrettäväksi tarkoitetuksi loogiseksi ja merkitykselliseksi tallennetuksi tietokokonaisuudeksi.” Määritelmä ei ole tarkka, joten se antaa vapauksia käyttää määritelmää eri tapauksissa. Esimerkiksi erilaiset muistiot, sähköpostit ja valokuvat voivat olla dokumentteja. Asiakirja taas on ”organisaation virallinen ja sen hallinnassa ja vastuulla oleva dokumentti.” Asiakirja on sidottu nimenomaan organisaatioon ja sen tehtäviin. Asiakirjan avulla voidaan osoittaa, millä tavalla jokin asia on ollut tai on tällä hetkellä. (Kaario & Peltola 2008, 20.) Kuten Kaario ja Peltola (2008, 20) toteavat, kokonaisuuden kannalta ei ole suurta merkitystä käytetäänkö termiä dokumentti vai asiakirja.

Kaarion ja Peltolan (2008, 50) mukaan selainpohjaisten kanavien tavoitteena on tarjota asianosaisten helppo ja tietoturvallinen väylä oikeaan ja ajantasaiseen sisältöön. Selainpohjaisen kanavan suunnittelussa on otettava huomioon, miten tietosisältöön pääsy tehdään mahdollisimman helpoksi kustannustehokkaasti.

4 Tutkimuksen kulku

Opinnäytetyön lähestymistapa pohjautui tapaustutkimukseen. Tarkoituksena oli tuottaa kehittämisehdotuksia ja määrittelyjä, joten tapaustutkimus sopi tällöin hyvin lähestymistavaksi. Kehittämistyön kohteena oli yrityksen tarjoama tuote, joten tapaustutkimuksen avulla saadaan tuotettua tietoa ilmiöstä oikeassa tilanteessa ja ympäristössä. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 52.) Tapaustutkimuksessa tavoitteena on saada ilmiöstä syvällistä ja tarkkaa tietoa (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 52). Jotta saadaan riittävän tarkkaa tietoa toimintamalleista, puutteista ja tarpeista, opinnäytetyö oli laadullinen tutkimus määrällisen sijaan. Laadulliselle tutkimukselle on ominaista, että tutkittavia ei ole paljon, mutta heiltä halutaan runsaasti tietoa. Laadullista tutkimusta käytetään, kun halutaan tuntea ja ymmärtää tutkittavaa kohdetta paremmin ja kokonaisvaltaisemmin. (Ojasalo ym. 2015, 105.)

Kehittämistyön aikana on oleellista käyttää erilaisia menetelmiä, jotta saadaan erilaista tietoa, uusia ja monenlaisia ideoita ja näkökulmia (Ojasalo ym. 2015, 40). Useiden menetelmien käyttö tutkimuksessa on erityisesti tapaustutkimukselle ominaista. Tällöin tapauksesta saadaan kokonaisvaltainen ja syvälinen kuva. (Ojasalo ym. 2015, 37.) Tässä opinnäytetyössä käytettävät menetelmät olivat haastattelut ja aivoriihi. Kehitettävän kohteen syvällistä tuntemusta helpottaa se, että opinnäytetyön tekijä on työskennellyt yli puoli vuotta Talokeskuksella käyttäen kyseistä sovellusta ja tuntee sovelluksen erinomaisesti. Valvontatyötä suorittavan pelastusviranomaisen näkökulmia tarvitaan sen takia, että heillä on alalta kokemusta, heillä on tarvittavaa tietotaitoa aiheeseen liittyen ja he ovat oikeita henkilöitä kertomaan havaittuja puutteita kiinteistöjen edustajien toiminnassa.

Opinnäytetyön tekeminen sijoittui kesäkuun ja joulukuun 2017 väliselle ajalle. Aiheen valinnan jälkeen perehdyttiin olemassa oleviin teorioihin ja kerättiin aineistoa. Tämän jälkeen suoritettiin teemahaastattelut. Teemahaastattelujen analysointi suoritettiin heti haastattelujen jälkeen, ja kaikkien haastattelujen tulosten pohjalta pidettiin Talokeskuksen asiantuntijoiden kesken aivorihi, jossa tuloksia käsiteltiin yhdessä, ja mietittiin vaihtoehtoja ideoiden viemisessä käytäntöön.

4.1 Teemahaastattelut

Haastattelut ovat laadulliseen tutkimukseen sopivia puolistrukturoituja teemahaastatteluja, joissa tavoitteena on saada ilmiöstä syvällistä tietoa ja ymmärrystä pieneltä asiantuntijajoukolta (Ojasalo ym.2015, 105). Haastatteluja varten laadittiin kysymyksiä, joilla kartoitettiin lisää tietoa pelastusviranomaisten prosessista ja heidän näkökulmia sähköisen sovelluksen osalta. Ojasalon ym. (2015, 109) mukaan puolistrukturoitu haastattelu antaa mahdollisuuden muokata kysymyksiä ja niiden järjestystä haastattelun aikana. Tämä sopi haastatteluihin, koska prosessia kartoittaessa tai haastateltavan kertoessa tarpeistaan, haastattelijalla heräsi uusia kysymyksiä tai haastattelijalla oli saanut jo tuleviin kysymyksiin vastauksen aiemman aiheen yhteydessä. Strukturoidut haastattelut olisivat olleet haastavia, koska alueen pelastuslaitokset kuitenkin poikkeavat hiukan toisistaan toimintamalliensa osalta.

Puolistrukturoitujen haastattelujen lisäksi suoritettiin yksi avoin haastattelu. Opinnäytetyön tekemisen aikana keskusteltiin aiheen tiimoilta Sisäministeriössä toimivan ylitarkastajan kanssa, ja päädyttiin pitämään avoin haastattelu. Avoin haastattelu on vapaamuotoisempi haastattelu aihepiiristä ja muistuttaa enemmän keskustelua, koska haastattelijalla ei yleensä ohjaa haastattelun kulkua vaan aiheen muutos tulee haastateltavalta (Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2017).

Haastateltavat olivat Sisäministeriön edustajaa lukuun ottamatta nykyiseltä ammatiltaan palotarkastajia, joiden työnkuvaan kuuluu kiinteistöihin kohdistuva valvontatyö. Haastateltavana olleet palotarkastajat toimivat rajauksen mukaisesti Helsingin, Länsi-Uudenmaan ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksilla. Helsingin alueelta haastateltavana oli kaksi palotarkastajaa sekä Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan alueilta molemmista yksi haastateltava. Opinnäytetyön aikana haastateltiin yhteensä viittä eri henkilöä. Sisäministeriössä toimiva ylitarkastaja on ollut muun muassa mukana laatimassa nykyisin voimassa olevaa pelastuslakia.

4.2 Haastattelujen kulku

Tässä kappaleessa käsitellään alueittain haastattelun kulkua ja haastatteluista saatuja näkökulmia.

Ajankohta	Organisaatio	Haastateltava	Haastattelun tyyppi
9.10.2017	Helsingin Pelastuslaitos	Palotarkastajat Anja Aat-sinki ja Tanja Mannila	Puolistrukturoitu haastattelu
25.10.2017	Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos	Palotarkastaja Jonas Sjelvgren	Puolistrukturoitu haastattelu
9.11.2017	Sisäministeriö	Ylitarkastaja Jarkko Häyri-nen	Avoin haastattelu
15.11.2017	Länsi-Uudenmaan Pelastuslaitos	Palotarkastaja Raimo Hako-nen ja johtava palotarkas-taja Nina Piela-Tallberg	Puolistrukturoitu haastattelu

Taulukko 1 Haastateltavat henkilöt

Taulukossa 1 on kuvattu haastateltavat henkilöt, haastattelun tyyppi, ajankohta ja organisaatio, missä haastateltavat toimivat haastatteluhetkellä.

4.2.1 Helsinki

Ensimmäisenä haastattelin kahta Helsingin alueella toimivaa palotarkastajaa. Haastattelu suoritettiin Helsingin keskuspelastusasemalla, Kalliossa, 9.10.2017. Haastatteluun osallistui myös Talokeskuksen turvallisuusyksikön päällikkö. Haastattelu kesti noin kaksi tuntia.

Haastattelun alussa kartoitettiin palotarkastusta koskevia toimintamalleja, jotta saatiin laajempi käsitys palotarkastajien valvontatyön sisällöstä. Kiinteistön edustajan tehtävänä on toimittaa tai esittää vaadittavat asiakirjat palotarkastajalle palotarkastuksen yhteydessä lähetetyn ilmoituksen mukaisesti. On hyvin tarkastajakohtaista, missä vaiheessa pelastussuunnitelmaan ja dokumentteihin tutustutaan. Osa palotarkastajista tarkastelee pelastussuunnitelmaa ja dokumentteja jo etukäteen ja täyttää Helsingin alueella käytössä olevaa auditointilomaketta jo etukäteen. Osa palotarkastajista taas tutustuu pelastussuunnitelmaan ja dokumentteihin ensimmäisen kerran palotarkastuksen kohdekäynnin yhteydessä.

Muiden asiakirjojen ja dokumenttien tarkastelu suoritetaan yleensä vasta paikan päällä. Dokumentit saattavat olla sähköisesti tai paperisena. Formaattilla ei ole sinänsä merkitystä. Palotarkastajille tärkeintä on pystyä todentamaan tarvittavat asiat. Useimmiten kiinteistön edustajalla ei ole esittää kaikkia vaadittuja dokumentteja ja asiakirjoja kohdekäynnin yhteydessä, vaan kiinteistön edustaja toimittaa asiakirjat jälkeen päin palotarkastajalle.

Haastattelun tuloksista selvisi, että asiakkailta ei ole kätevästi saatavilla turvallisuuteen liittyvien laitteiden asiakirjoja ja määräaikaistarkastuspöytäkirjoja. Palotarkastajille on usein tullut vastaan tilanteita, että isännöitsijöitä vaihtuu kiinteistöissä, ja dokumentit ja asiakirjat eivät ole tallennettuna edellisen toimesta sellaiseen paikkaan, josta uusi isännöitsijä löytäisi

ne helposti. Esimerkiksi palotarkastuksen yhteydessä asiakirjojen hankkiminen työllistää isännöitsijää, ja välillä kaikkia vaadittuja asiakirjoja ja dokumentteja ei ole saatu hankittua tarkastukseen mennessä. Tällöin asiakirjat tulee toimittaa myöhemmin palotarkastajalle, mikä lisää taas työtä sekä kiinteistön edustajalle että palotarkastajalle. Jatkuvuuden hallinnan ja tiedonhallinnan näkökulmasta tiedostoja ja asiakirjoja ei tallenneta tehokkaasti yhteen paikkaan.

Palotarkastusten jälkivalvonta on palotarkastajille usein se työllistävin tekijä. Vuositasolla palotarkastaja hallinnoi useita kymmeniä, lähes satoja kohteita. Kohteelle asetettujen määräysten korjaustoimenpiteiden todentaminen saattaa tapahtua niin, että useita sähköposteja tulee monelta eri taholta yhteen korjaukseen liittyen. (Aatsinki 2017.) Kiinteistöä edustava henkilö ei kerää tietoja yhteen paikkaan ja toimita niitä kerralla palotarkastajille.

Tilannetta helpottaisi se, että kaikki tarvittavat asiakirjat, kuten määräaikaistarkastuspöytäkirjat ja muut dokumentit, olisivat yhdestä paikasta saatavilla. Palotarkastajille ei ole väliä, missä muodossa aineiston toimittaa, jos se vain on luotettavasti todennettavissa.

4.2.2 Keski-Uusimaa

Toisessa haastattelussa haastateltavana oli palotarkastaja Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta. Hän toimii erityisesti Vantaan alueella. Palotarkastajan kohteina ovat olleet erityisesti kauppakeskukset, liikuntapaikat ja alueelle tyypilliset varastohallit, joissa on usein monia eri toiminnanharjoittajia. Haastattelu toteutettiin Keski-Uudenmaan Pelastuskeskuksessa Vantaalla pari viikkoa Helsingissä toteutettujen haastatteluiden jälkeen. Haastattelun runkoa ja kysymyksiä muokattiin ensimmäisten haastattelun pohjalta ja näkökulma muuttui hieman siihen suuntaan, että haastattelussa korostettiin enemmän myös asiakkaan näkymää ja tarpeita. Haastattelun teemat pysyivät kuitenkin samana kuin Helsingissä suoritetussa haastattelussa.

Kuten Helsingin haastatteluissa tuli esille, turvallisuusdokumentaation tallentaminen sovellukseen toimii jatkuvuuden hallintaa varten. Tiedostojen ei tarvitse näkyä kaikille, vaan dokumenttipankki on vain kiinteistön edustajan ja turvallisuusvastaavan nähtävissä ja käytettävissä. Sjelvgren (2017) toteaa, että välillä tulee vastaan tapauksia joissa isännöitsijät kiinteistön edustajina eivät osaa sanoa, mistä tarvittavat asiakirjat löytyvät, koska he ovat aloittaneet juuri kohteen isännöitsijänä. Harvoin on kaikki materiaalit dokumentoitu yhteen paikkaan ja pystytty kerralla esittämään palotarkastajalle palotarkastuksen yhteydessä. Usein tilanne on niin, että kaikkia vaadittuja asiakirjoja ei ole saatu hankittua palotarkastukseen mennessä.

Yhteen paikkaan tallentaminen helpottaa tiedostojen etsimistä ja Helsingin tavoin palotarkastuksen yhteydessä kaikki vaaditut tiedostot voidaan esittää ja tarkastaa yhdellä kertaa, mikä

vähentää jälkivalvontaan menevää aikaa. Ongelmana sähköisten sovellusten käytössä on, että palotarkastuksen aikana kohteella ei ole mahdollisuutta käyttää esimerkiksi tietokonetta, ja vielä nykypäivänä todentaminen tapahtuu pääsääntöisesti paperiversioista. Toinen ongelma-kohta on myös se, että aina ei tiedosteta, kenen vastuulla on ylläpitää asiakirjat ajan tasalla. Kiinteistön omistaja, vuokralainen vai toiminnanharjoittaja. Jos kiinteistössä huolehditaan hyvin turvallisuuteen liittyvistä asioista, pelastusviranomaisen suorittamien tarkastusten välistä aikaa voidaan löyhentää.

Havaitut puutteet ovat hyvin samankaltaisia kuin Helsingissä toimivien palotarkastajien havainnot. Asiakirjat eivät ole olleet kiinteistön edustajalle helposti saatavilla ja niitä ei ole kyetty esittämään kerralla palotarkastuksen yhteydessä.

4.2.3 Sisäministeriö

Sisäministeriössä toimivan ylitarkastajan kanssa suoritettu haastattelu ei ollut alkuperäisessä suunnitelmassa, vaan tarve haastattelulle todettiin Häyrisen kanssa kun hän oli kuuntelemassa opinnäytetyösuunnitelman esitystä. Alkuperäinen suunnitelma opinnäytetyön tuloksista ja hyödyistä oli suunniteltu liian pelastusviranomaiskeskeiseksi, vaikka sovelluksen loppukäyttäjä on kiinteistön edustaja. Pelastussuunnitelma ja siihen liittyvät dokumentit eivät saa olla laadittu vain pelastusviranomaisia varten, vaan pelastussuunnitelman laatimisen tulee pohjautua pelastuslain 14 pykälän mukaiseen omatoimiseen varautumiseen (Häyrinen 2017). Haastattelun jälkeen opinnäytetyön tekemisessä keskityttiin erityisesti tuottamaan sovelluksen loppukäyttäjälle työkaluja tehokkaampaa kiinteistöturvallisuuden hallintaa varten.

Haastateltava on aiemmin toiminut myös palotarkastajana, jolloin hän kohtasi samoja ongelmatilanteita asiakirjojen ja dokumenttien tarkastamisessa. Palotarkastuksen kohdekäynnin yhteydessä kiinteistön edustajalla ei ollut esittää kaikki vaadittuja asiakirjoja ja dokumentteja. Tämä johtui monesti esimerkiksi siitä, että kiinteistöä edustava isännöitsijä on vastikään vaihtunut ennen tarkastusta, ja hänellä ei ole asiakirjoja eikä tietoa kiinteistössä tehdyistä korjaustoimenpiteistä. Hallintolaki velvoittaa viranomaisia hävittämään tiettyjä asiakirjoja tietyn säilytysajan jälkeen (Häyrinen 2017). Tämä tarkoittaa sitä, että jos niitä ei ole tallennettu kiinteistön edustajien toimesta mihinkään, ne katoavat kokonaan. Dokumentoimalla asiakirjat, ne pysyvät tallessa ja ovat saatavilla myöhemminkin. Kun asiakirjat ja dokumentit tallennetaan yhteen paikkaan, niin ne ovat helpommin saatavilla ja löydettävissä tulevaisuudessa.

4.2.4 Länsi-Uusimaa

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen edustajien haastattelu suoritettiin Espoon keskuspaloasemalla 15.11.2017. Haastatteluun osallistui johtava palotarkastaja sekä palotarkastaja.

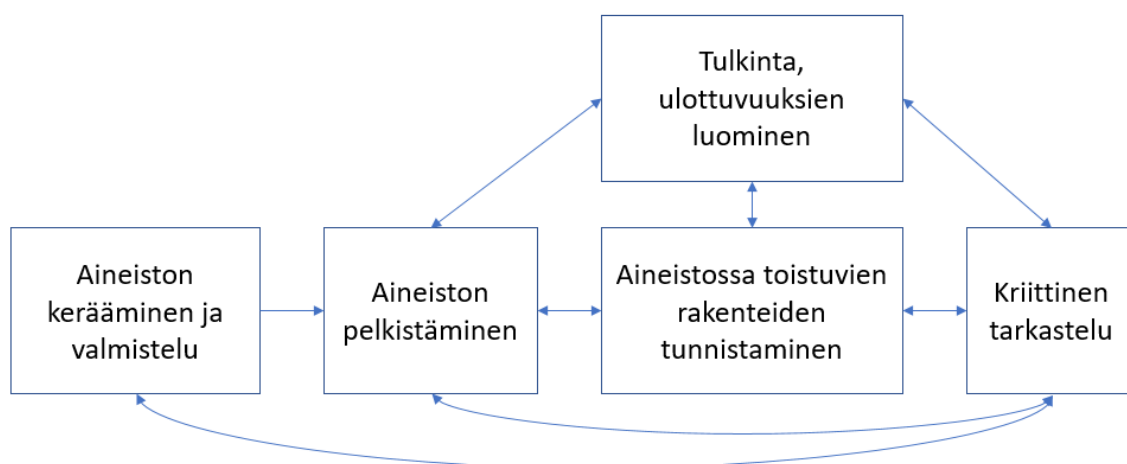
Palotarkastajat voivat todentaa sovelluksen kautta tarvittavat tiedostot. Turvakohteen kautta tiedonjako on mahdollista. Tunnuksia ei tarvita sovellukseen, mutta esimerkiksi jonkinlaisen linkin kautta tiedostojen tarkastelu toimii kätevästi (Hakonen 2017).

Tietoja, joita on hyvä pitää yllä ja helposti löydettävissä ovat palotarkastuksen ennakkokirjeen mukaisesti esimerkiksi erilaisia laitteistoja koskevat huoltosuunnitelmat, ajan tasalla olevat rakennuspiirustukset ja muut turvallisuuteen vaikuttavien laitteiden asiakirjat. Myös pelastussuunnitelman ja kiinteistöistä laadittujen turva- ja kohdeopasteiden tulee täsmätä aina viranomaisten hyväksymien piirustusten ja suunnitelmien kanssa.

Keski-Uudenmaan ja Helsingin palotarkastajien havaintojen tavoin myös Länsi-Uudenmaan palotarkastajat ovat kohdanneet tilanteita, että isännöitsijöillä ei ole tietoa mitä tai milloin korjaustoimenpiteitä tai huoltoja on tehty turvallisuuteen liittyville laitteille. Osa asiakirjoista on saatavilla suoraan tarkastuslaitokselta, mutta kiinteistön edustaja ei välttämättä ole näistä tietoinen. Näiden lisäksi tulee vastaan tilanteita, joissa pelastussuunnitelman säännöllisestä päivittämisestä ei ole pidetty huolta.

4.3 Haastattelujen analysointi

Tiedon käsittelyssä, analysoinnissa ja tulkinnassa noudatettiin laadullisen tutkimuksen yleistä mallia, jonka vaiheita ovat aineiston kerääminen ja sen valmistelu, pelkistäminen, toistuvien rakenteiden tunnistaminen ja niiden tulkinta. Kriittinen tarkastelu on mukana kaikissa vaiheissa. Kriittinen tarkastelu edesauttoi tunnistamaan erilaisia virheitä ja vääristymiä, ja kriittisen tarkastelun tarkoituksena on parantaa tulosten laatua ja luotettavuutta. (Ojasalo ym. 2015, 138.)

Kuvio 2: Laadullisen tutkimuksen yleinen malli (Ojasalo ym. 2015, 138)

Päätelmissä on huomioitava ettei havaintoja oteta sellaisenaan vastaan, vaan niitä tarkastellaan kriittisesti ja niitä analysoidaan sekä kootaan kokoavia näkemyksiä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997). Haastattelujen analysoinnissa sovellettiin dokumenttianalyysiä.

Aineiston valmistelu alkoi haastattelujen litteroinnilla. Puolistrukturoidun haastattelun litteroinnissa poimittiin keskeisimpiä ja tutkimuksen kannalta oleellisimpia asioita. Riskinä oli kuitenkin se, että ulkopuolelle voi jäädä myös tutkimuksen kannalta tärkeää tietoa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Haastattelut menivät ajoittain keskustelunomaiseksi ohi aiheesta ja tutkimuksen kannalta epäolennaisiin aiheisiin, joten näitä ei kirjoitettu auki litteroinnissa.

Haastattelujen litteroinnin jälkeen aineisto pelkistettiin. Aineisto luettiin moneen kertaan, jotta ei jää epäselvyyksiä, mitä haastateltava on tarkoittanut (Ojasalo ym. 2015, 110.). Pelkistämisen avulla monen kymmenen sivun litterointista saatiin selkeä ja tiivis aineisto. (Ojasalo ym. 2015, 139.) Haastatteluista saatujen tietojen analysointi sekä esittäminen muille oli huomattavasti helpompaa, kun haastattelujen litteroinnista oli laadittu selkeä tiivistelmä. Ryhmittelyssä aineistoa jaoteltiin teemoittain, jolloin haastatteluista voidaan helpommin hakea yhtäläisyyksiä sekä verrata niitä teoriaan. (Ojasalo ym. 2015, 110).

Haastattelujen analysointi tehtiin mahdollisimman pian haastattelusta, koska asiat ovat silloin vielä tuoreessa muistissa ja analysoinnin pohjalta voidaan muokata vielä haastattelurunkoa tulevia haastatteluja varten. (Ojasalo ym. 2015, 111.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa analysointia tehdään samalla, kun aineistoa kerätään (Hirsjärvi ym. 1997, 223). Analysointivaiheen tulokset jaoteltiin selkeästi alueittain ja haastatteluista poimittiin havainnot koskien opinnäytetyön kehittämiskohdetta.

Haastattelujen analysoinnin jälkeen tehtävänä on käydä läpi myös tiimin kesken analysoitua aineistoa. Aivoriihissä tuodaan esille myös suoraan haastatteluista saatuja näkökulmia. Neljän hengen aivoriihin aikana keskitytään tuottamaan haastatteluista saaduista ideoista konkreettisia ideoita, joita voidaan tuottaa sovellukseen. Aivoriihin tavoitteena on, että kehittämisedotusten pohjalta voidaan tehdä myöhemmin määrittely, joka on valmis tilattavaksi ja toimeenpantavaksi.

4.4 Haastattelun tulokset

Kaikissa haastatteluissa tuli esille, että palotarkastusten yhteydessä kiinteistön edustajalta kaikki vaaditut asiakirjat ovat harvoin näytettävissä. Tämä taas johtaa molempia osapuolia työllistävään jälkivalvontaan, kun puuttuvat asiakirjat täytyy toimittaa tarkastuksen jälkeen palotarkastajan tarkastettavaksi. Jatkuvuuden hallinnan näkökulmasta tallentaminen yhteen

paikkaan auttaa tilanteissa, joissa kiinteistön edustaja, kuten esimerkiksi isännöitsijä, vaihtuu. Uuden kiinteistöä edustavan henkilön on helppo perehtyä kiinteistön turvallisuutta koskeviin asiakirjoihin ja dokumentteihin, kun ne ovat järjestyksessä yhdessä paikassa.

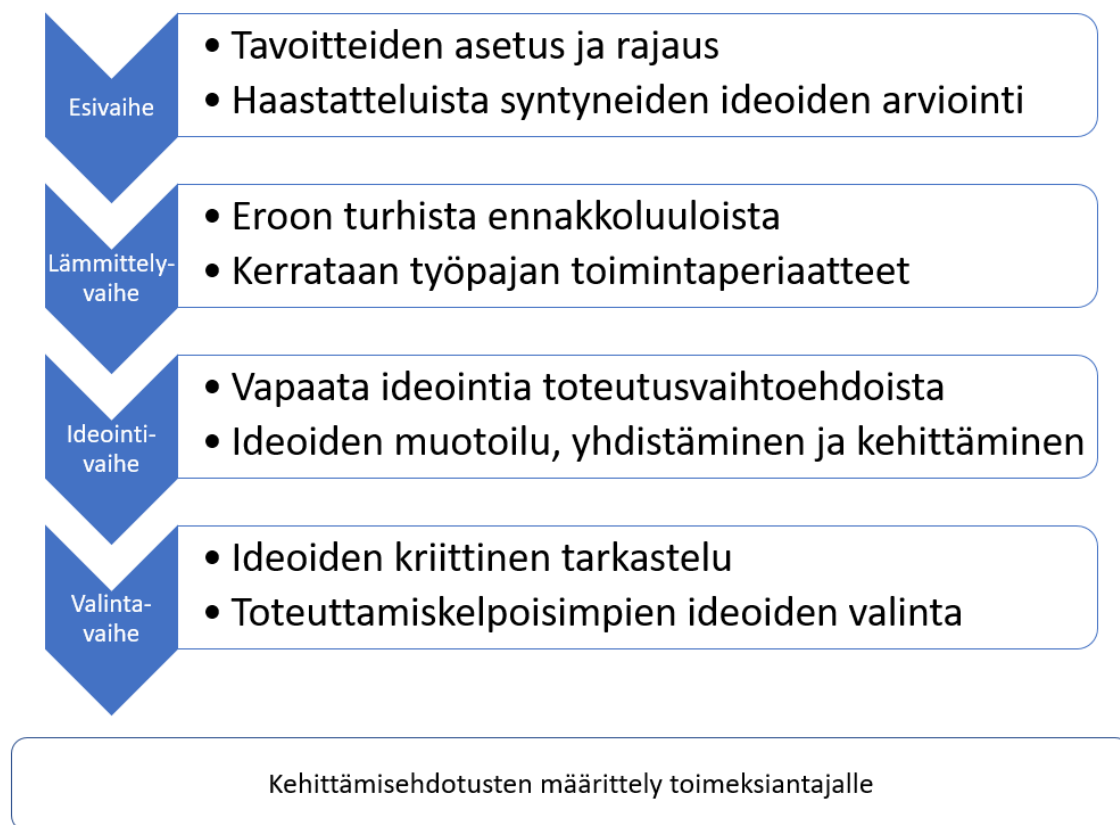
Tällä hetkellä Turvakohteessa oleva ”Tiedostot”-kansio mahdollistaa kaikkien tiedostojen tallentamisen yhteen paikkaan, mutta ”Tiedostot”-kansiossa ei ole mahdollisuutta järjestellä tiedostoja millään tavalla. Selkeä jäsentely eri tiedostojen osalta mahdollistaa asiakkaalle helpomman tiedostojen hallinnan. Sovellukseen tallennetut sivut ovat dokumentoitu aina kyseisen kiinteistön alle ja jos esimerkiksi isännöitsijä, kiinteistöhuolto-yhtiö tai muu kiinteistön turvallisuudesta vastaava vaihtuu, niin tiedostot löytyvät sovelluksen dokumenttisivulta. Dokumentoinnin avulla huolehditaan samalla jatkuvuuden hallinnasta.

Osa näistä vaadituista dokumenteista saattaa olla säilytettynä esimerkiksi laitteistojen yhteydessä. Palotarkastuksen kohdekierron aikana todennetaan laitteiston luona asian olevan kunnossa, joten sitä ei tarvitse toimittaa erikseen palotarkastajalle. Ongelmana voi kuitenkin olla, että uusi isännöitsijä ei tiedä välittömästi, mistä tarvittavat asiakirjat löytyvät. Ratkaisuna tähän olisi lisätä sovellukseen maininta asiakirjojen sijainnista, jos tietoa ei voi tallentaa sovellukseen tai sitä ei kannata ylläpitää sovelluksessa.

Sovelluksen selkeän dokumenttisivun avulla tiedostojen ja asiakirjojen esittäminen palotarkastajalle palotarkastuksen yhteydessä helpottuu. Vaikka ongelmaksi koettiin, että tietokonetta ei ole mukana palotarkastuksen kohdekäynnillä, niin asiakirjat ja dokumentit voi esittää mobiilisovelluksen avulla ja ne voidaan toimittaa sovelluksesta luodun linkin avulla. Palotarkastuksia ennen lähetettävässä ennakkokirjeessä on listattu asiakirjat, jotka kiinnostavat palotarkastajia. Näille asiakirjoille on järjestettävä paikka Turvakohteeseen.

4.5 Aivoriihi

Aivoriihi toteutettiin Talokeskuksen asiantuntijoiden kesken siinä vaiheessa, kun kaikki haastattelut olivat suoritettu. Aivoriihi suoritettiin Talokeskuksen Helsingin toimistolla 4.12.2017. Aivoriiheen osallistui konsultointiyksikön päällikkö, kiinteistön turvallisuusyksikön päällikkö, turvatiimiin kuuluva projektiassistentti ja opinnäytetyön tekijä, joka on toiminut turvatiimissä projektiassistenttina aivoriihen suoritusajankohtana lähes 9 kuukautta. Aivoriihen tarkoituksena oli konkretisoida haastattelujen avulla saatuja ideoita Turvakohteen ja Tampuuri-kiinteistö-tietojärjestelmän asiantuntijoiden kesken. Aivoriihen aikana tiimille annettiin erilaisia pelastusviranomaisten haastatteluista tulleita ideoita, ja tiimin tehtävänä oli arvioida, mitä ideoista pohditaan tarkemmin. Tämän jälkeen tiimin kesken ideoitiin, millä tavalla idean voi ottaa käytäntöön sovelluksessa. Aivoriihen eri vaiheet jaetaan esivaiheeseen, lämmittelyvaiheeseen, ideointivaiheeseen ja arviointivaiheeseen.

Kuvio 3: Aivoriihen vaiheet (Ojasalo ym. 2015, 160-161)

Esivaiheessa asetettiin ja rajattiin aivoriihen tavoitteet (Ojasalo ym. 2015, 161). Haastatteluiden analysoinnin pohjalta syntyneet ideat käytiin läpi ja arvioitiin, mitkä ovat potentiaalisimpia ideoita, jotka otetaan aivoriihessä käsiteltäviksi.

Rajauksen jälkeen siirryttiin lämmittelyvaiheeseen, jonka tavoitteena oli virittäytyä luovalle mielelle ideointia varten. Ojasalon ym. (2015, 161) mukaan lämmittelyvaiheen tarkoituksena on päästä eroon ennakkoluuloista ja mieltä rajoittavista tekijöistä. Tämän lisäksi lämmittelyvaiheen aikana kävimme tiimin kanssa läpi tulevat ideointi- ja arviointivaiheet.

Ideointivaiheessa otettiin idea kerrallaan käsittelyyn, ja tiimin tehtävänä oli miettiä erilaisia mahdollisuuksia, miten idean voi toteuttaa sovelluksessa. Ideointivaiheessa ideoiden arvioiminen oli kokonaan kiellettyä (Ojasalo ym. 2015, 161). Ideat kirjattiin ylös taululle, niitä pyrittiin yhdistelemään ja kehittämään.

Ideoiden hiipussa ekskursioiden avulla saatiin vauhditettua ideointia vielä hetkeksi. Ekskursiotekniikkana käytettiin tilanteen tarkastelua erilaisten roolien näkökulmasta. (Ojasalo ym. 2015, 171.) Näitä rooleja olivat turvallisuudesta vastaava kiinteistön edustaja, kiinteistön käyttäjä ja Talokeskuksen asiantuntijat. Tämä ekskursiotekniikka oli toisaalta myös välttämätön, jotta

sovelluksen oikeudet ja näkymät ovat kaikille oikeanlaiset ja tilanteeseen sopivat. Koska ideoita toteutusvaihtoehdoista oli vain muutamia, joita täytyi pohtia tarkemmin, päätettiin keskittyä erityisesti yksittäisten ideoiden kehittämiseen.

Valintavaiheessa ideointivaiheen aikana syntyneitä ideoita pohdittiin kriittisesti. Jokaisen aivoriheen osallistuvan mielipiteet otettiin huomioon, ja tämä varmistettiin kuuntelemalla kaikkien näkemykset vuorojärjestyksessä. (Ojasalo ym. 2015,161). Valintavaiheen lopputuloksena oli tiimin mielestä toteuttamiskelpoisimmat ideat, joista laadittiin tarkemmat määritellyt sovelluksen kehittämistä varten.

4.6 Aivoriheen tulokset

Aivoriihessä keskityttiin miettimään, millä tavalla dokumenttien ja asiakirjojen hallinta olisi helpompaa Turvakohteessa. Toinen idea, jota käsiteltiin aivoriihen aikana koski havaittujen puutteiden seuranta, mutta aivoriihen aikana päätettiin pohtia vain dokumenttien ja asiakirjojen hallintasivua, sekä sähköisestä huoltokirjasta saatavilla olevan tiedon hyödyntämistä. Aivoriihessä kävi ilmi, että moni palotarkastuksen ennakkokirjeessäkin mainittu tarkastettava asiakirja löytyy Tampuurin dokumenttipankista silloin, kun asiakkaalla on sähköinen huoltokirja käytössä. Tampuurin dokumenttipankista löytyy esimerkiksi ennakkokirjeessäkin mainitut määräaikaistarkistuspyötkirjat koskien automaattisia sammutus- ja paloilmoinlaitteistoja, poistumisreittien valaistusta, savunpoistoa, automaattisia palo-ovia, väestönsuojia ja alkusammutuskalustoa. Nämä tiedot löytyvät Tampuurin dokumenttipankista. Näiden lisäksi ennakkokirjeessä mainitut huolto- ja kunnossapito-ohjelmat ja asiakirjat koskien automaattisia sammutus- ja paloilmoinlaitteistoja, poistumisreittien valaistusta, savunpoistoa, automaattisia palo-ovia, väestönsuojia ja alkusammutuskalustoa ovat Tampuurista linkitettävissä.

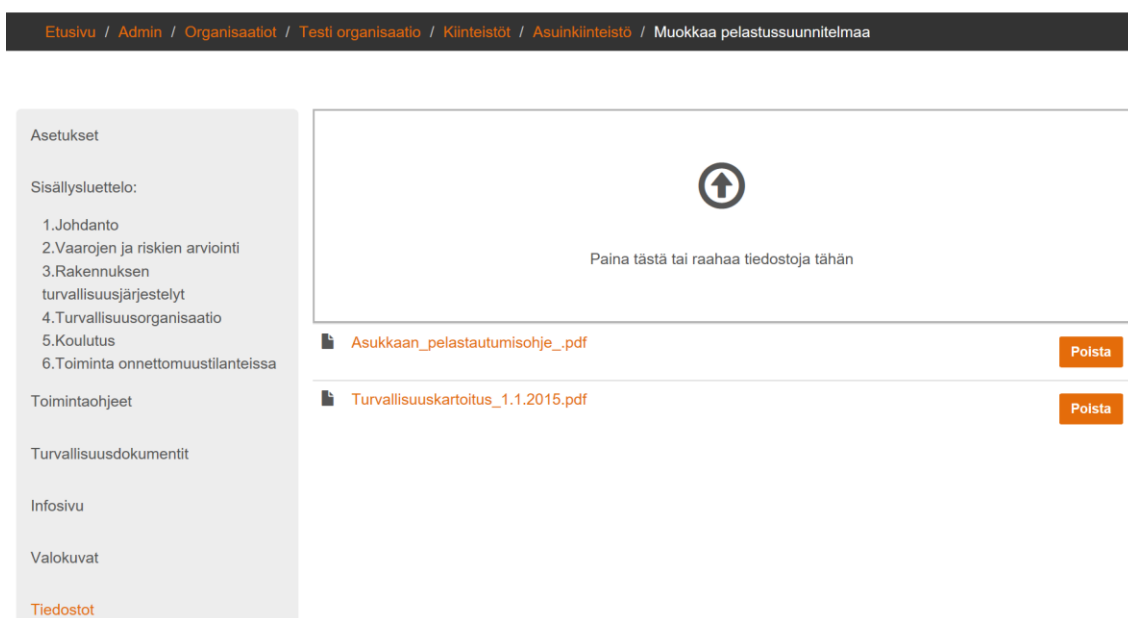
Dokumentteja ja asiakirjoja varten tulee olla vain yksi sivu, johon ne voi tallentaa ja hallinnoida. Sivuilla tiedostojen hallinnan on oltava yksinkertaista ja helppokäyttöistä. Sivuilla täytyy olla mahdollisuus valita, kenelle tiedosto on näkyvissä. Tiedostojen esittäminen palotarkastajalle onnistuisi esimerkiksi jakamalla linkki Turvakohde-sivuille, josta löytyy palotarkastajan vaatimat asiakirjat ja muut dokumentit. Moni dokumenteista on sellainen, että tavallinen kiinteistön käyttäjä ei tarvitse sitä tietoa, joten dokumenttien hallintasivulla täytyy olla mahdollisuus valita, mitkä dokumentit näkyvät palotarkastajalle toimitetun linkin kautta.

5 Tulokset ja kehittämissuositukset

Tässä opinnäytetyössä oli tarkoituksena antaa ehdotuksia kehittämiselle, jotka toimeksiantaja arvioi ja laatii tarkemman määrittelyn myöhemmin. Tässä luvussa on esitelty kehittämissuosituksia viitaten teoriaan ja haastatteluissa sekä aivoriihessä saatuihin tuloksiin.

Jotta kiinteistön omatoimiseen varautumiseen kuuluvaa vaaratilanteiden ja tulipalojen syttymistä ennaltaehkäistään sekä huolehditaan henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamisesta onnettomuustilanteissa, on kiinteistön edustajan huolehdittava kiinteistössä olevien laitteiden kunnossapidosta. Näiden huoltotoimenpiteiden todentaminen on usein aikaa vievää ja tarvittavat tiedot ovat usein epäjärjestyksessä. Kuten Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen laatimassa ennakkokirjeessä, joka lähetetään kiinteistön edustajalle ennen palotarkastusta, on mainittu, että kun asiakirjat ovat saatavilla tarkastuksen yhteydessä, niin se helpottaa tarkastuksen suorittamista ja vähentää jälkikäteen tehtävien selvitysten määrää. Kiinteistön edustaja tarvitsee myös itse palotarkastajan vaatimia asiakirjoja todentaakseen huoltotoimenpiteiden suorittamisen. Kun kiinteistön turvallisuudesta vastaavalla henkilöllä on itsellään tarvittavat asiakirjat järjestelty, niin hän voi todeta nopeammin asioiden olevan kunnossa. Yhteen paikkaan tallentaminen helpottaa havaitsemaan tarvittavien dokumenttien puutteet. Turvakohteessa olevaan tarkastuslistaan lisätään tarkastettavaksi kohdaksi asianmukaisten huoltotoimenpiteiden tarkistaminen.

Dokumentit ja asiakirjat ovat tallennettavissa Turvakohteeseen jo nyt, mutta selkeää jäsentelyä niille ei voi tehdä. Tällä hetkellä Turvakohteeseen tallennettavat tiedostot ovat esillä tallennuksen ajankohdan mukaisessa järjestyksessä siinä muodossa, missä ne on alun perin tallennettu. Kuviossa 4 on esitetty ”Tiedostot”-sivu, johon on tallennettu asukkaan pelastautumisohje ja turvallisuuskartoitusraportti.

Kuvio 4: Tiedostojen tallentaminen Turvakohteeseen (Turvakohde.fi 2017)

Talokeskuksen hallinnoimassa Tampuuri-kiinteistötietojärjestelmässä ylläpidetään asiakkaiden sähköistä huoltokirjaa ja siihen liittyviä dokumentteja ja asiakirjoja. Dokumenttien ja asiakir-

jojen joukosta löytyy paljon sellaisia tiedostoja, jotka koskevat myös kiinteistön turvallisuuden ylläpitoa ja joita pelastusviranomaiset valvontatyössään haluavat nähdä. Nämä tiedostot linkitetään Tampuurista Turvakohteeseen, jolloin niitä ei tarvitse ylläpitää kuin yhdessä paikassa. Pelastussuunnitelma ja siihen liittyvät dokumentit, jotka liittyvät kiinteistön turvallisuuteen, löytyvät Turvakohteesta. Jotta kaikki tarvittavat dokumentit ja asiakirjat löytyvät yhdestä paikasta, niin Tampuurin ja Turvakohteen välille rakennetaan linkitys myös näiden dokumenttien ja asiakirjojen osalta. Osa tiedoista tallennetaan Tampuuriin muun henkilön toimesta kuin kiinteistön turvallisuudesta vastaavan. Esimerkiksi huoltoyhtiön tekemien tarkastusten pohjalta syntyneet dokumentit ja asiakirjat tallennetaan Tampuuriin huoltoyhtiön toimesta. Tällöin linkityksen myötä vaaditut asiakirjat löytyvät samasta paikasta pelastussuunnitelman kanssa, ja palotarkastuksen yhteydessä kaikkien asiakirjojen todentaminen yhdellä kertaa helpottuu.

Yrityksen tai organisaation etukäteen määrittämät periaatteet tiedonhallinnan ylläpitämiselle voivat perustua lakeihin ja viranomaisten vaatimuksiin. Pelastuslaki ja Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta konkretisoituvat dokumenttien ja asiakirjojen osalta palotarkastusta ennen lähettävistä ennakkokirjeistä. Ennakkokirjeessä mainitut määräaikaistarkistuspöytäkirjat koskien automaattisia sammutus- ja paloilmoitinlaitteistoja, poistumisreittien valaistusta, savunpoistoa, automaattisia palo-ovia, väestönsuojia ja alkusammutuskalustoa ovat saatavissa linkittämällä tietty kansio Tampuurista Turvakohteeseen. Ennakkokirjeessä mainitut huolto- ja kunnossapito-ohjelmat ja asiakirjat koskien automaattisia sammutus- ja paloilmoitinlaitteistoja, poistumisreittien valaistusta, savunpoistoa, automaattisia palo-ovia, väestönsuojia ja alkusammutuskalustoa ovat myös linkitettävissä Turvakohteeseen.

Turvakohteessa olevan pelastussuunnitelman ja siihen liittyvien tiivistelmien ja turvaopasteiden tiedottaminen on tällä hetkellä toteutettu jakamalla linkki kyseisen kiinteistön pelastussuunnitelmaan. Lukuoikeuslinkkinäkymässä (Kuvio 5) on erikseen sivu nimeltä ”Turvallisuusdokumentit”, joka pitää sisällään kiinteistön turvallisuutta koskevia dokumentteja, jotka ovat tarkoitettu kiinteistön käyttäjille. Turvallisuudesta vastaavalla kiinteistön edustajalla on tunnukset sovellukseen, joiden avulla hän voi hallinnoida esimerkiksi ”Turvallisuusdokumentit”-sivun sisältöä. Tällä hetkellä kyseiselle sivulle tallennetut tiedot näkyvät myös lukuoikeuslinkkinäkymän puolella. Kiinteistön edustajalla on oltava helppokäyttöinen ja selkeä sivu, johon voi tallentaa myös sellaisia tiedostoja, jotka eivät ole oleellista tietoa kiinteistön käyttäjälle.

Pelastussuunnitelma

Toimintaohjeet

Turvallisuusdokumentit

Infosivu

Tulostus

Kuvio 5: Lukuoikeuslinkkinäkymä (Turvakohde.fi 2017)

Kiinteistön edustajalla, jolla on tunnukset Turvakohteeseen, ei tarvitse kuin yhden sivun, jossa hän voi hallita dokumentteja. Turvallisuusdokumentit-sivu toimii tiedonhallintasivuna. Sivulle tallennetut tiedostot eivät saa näkyä lukuoikeuslinkkinäkymän puolella automaattisesti, vaan sivulla voi olla tiedostoja, jotka näkyvät vain sisäänkirjautuneille. Dokumenttisivulla tiedostojen hallinnan on oltava helppoa. Niitä täytyy voida jaotella kansioihin ja järjestellä kansioissa kiinteistön edustajan toiveiden mukaan. Tämä mahdollistaa tiedonhallinnan työkalun sekä Tampuuri- kiinteistötietojärjestelmää käyttäville että asiakkaille, jotka eivät kyseistä kiinteistötietojärjestelmää käytä.

Selainpohjaisena sovelluksen asiakirjat kulkevat käytännössä lähes aina mukana. Turvakohde toimii mobiilina ja todentaminen esimerkiksi palotarkastuksien aikana onnistuu mobiililaitteen kautta. Näkymä mobiilissa on samankaltainen kuin tietokoneellakin (kuvio 4 ja 5).

Yleisen, ylimääräisen ja erityisen palotarkastuksen ja jälkitarkastuksen yhteydessä asiakirjojen todentamista helpotetaan valitsemalla esitettävät tiedostot, ja valinnan jälkeen valitut tiedostot näkyvät yhdellä verkkosivulla, jonka linkin voi jakaa palotarkastajalle. Tätä kanavaa voi myös käyttää palotarkastuksen aikana asiakirjojen todentamiseen. Tällä hetkellä palotarkastajat kohtaavat usein tilanteita, joissa ei ole kaikki tarvittavat dokumentit esitettävissä kiinteistön edustajan toimesta palotarkastuksen yhteydessä. Välillä on käynyt myös niin, että isännöitsijä on vaihtunut hetkeä ennen palotarkastusta, ja palotarkastuksen aikana kiinteistöä

edustavalla isännöitsijällä ei ole ollut esitettävissä tarvittavia asiakirjoja. Tällöin uuden isännöitsijän tehtävänä on hankkia tarvittavat tiedot, dokumentit ja asiakirjat, ja toimittaa ne palotarkastajalle. Jos palotarkastuksen yhteydessä ei ehditä tarkistaa kaikkia tiedostoja tai palotarkastaja haluaa tarkastella tiedostoja vielä myöhemmin, niin tiedostojen jako toteutetaan Turvakohteen kautta linkin avulla. Turvakohteessa valitaan palotarkastajalle toimitettavat tiedostot, ja valinnan jälkeen muodostuu Turvakohteeseen linkki, jonka takaa palotarkastaja voi käydä läpi valittuja tiedostoja.

Alla olevassa taulukossa 2 on tiivistetty luvussa 5 esiin tulleita kehittämissuhteita. Taulukossa on käsitelty tulosten pohjalta selvinneitä tarpeita, kuinka niihin voidaan tällä hetkellä vastata ja minkälaista kehittämistä on tehtävä, jotta voidaan vastata entistä paremmin tarpeisiin. Kehittämissuhteita on avattu tarkemmin aiemmin tässä luvussa.

Tulosten pohjalta ilmenneet tarpeet	Miten tällä hetkellä voidaan vastata	Kehittämissuhteet
<p>Kiinteistön edustajalla ei ole kaikki tiedostot yhdessä paikassa ja välillä tiedoston hankkiminen vaatii selvittämistä.</p> <p>Tarvetta helppokäyttöiselle dokumenttien ja asiakirjojen hallintasivulle.</p>	<p>Osa tiedostoista löytyy Tampuurin huoltokirjan kautta. Mahdollisuus tallentaa Turvakohteeseen tallennushetken mukaisesti kronologiseen järjestykseen Tiedostot-sivulle.</p>	<p>Laajennetaan Turvakohteessa olevan Turvallisuusdokumentit-sivun mahdollisuuksia tiedostojen hallintaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Linkitetään halutut tiedostot Tampuurista Turvakohhteeseen - Mahdollisuus jaotella tiedostoja eri kansioihin - Tiedostot eivät ole automaattisesti näkyvissä lukuoikeuslinkin puolella
<p>Asiakirjojen esittämisen palotarkastuksessa ollut puutteellista.</p> <p>Asiakirjojen toimittaminen jälkikäteen työllistää sekä kiinteistön edustajaa että palotarkastajaa</p>	<p>Turvakohteen Tiedostot-sivun kautta todentaminen tarkastuksen yhteydessä. Tietojen esittely sähköisen huoltokirjan kautta.</p>	<p>Tiedostojen jako yhdellä linkillä, jonka takaa löytyy valitut tiedostot sekä Turvakohteesta että Tampuurista.</p> <p>Yllä olevan helppokäyttöisen hallintasivun toteutus tukee palotarkastuksen aikana suoritettavaa todentamista. Todentaminen onnistuu myös mobiililaitteella.</p>

Taulukko 2 Tarpeet, nykyiset ratkaisut ja kehittämissuhteet

6 Pohdinta

Opinnäytetyön kehittämis ehdotukset toimeenpanemalla Turvakohde antaa valmiudet asiakkaalle tarvittavien dokumenttien ja asiakirjojen tallentamiseen, esittämiseen ja jakamiseen esimerkiksi palotarkastuksen yhteydessä, joten opinnäytetyön tuotokset vastasivat tutkimuskysymykseen ”Millä tavalla Turvakohdetta kehitetään, jotta asiakkaat voivat entistä helpommin hallinnoida kiinteistöturvallisuuteen liittyviä dokumentteja, asiakirjoja ja muita tiedostoja?” Dokumentit voivat olla useissa eri paikoissa tallennettuna, kuten esimerkiksi Tampuuri-ssa. Kehittämisen myötä kaikki kiinteistön turvallisuuteen liittyvät tiedostot löytyvät yhdestä paikasta. Tämän lisäksi Tampuuri-linkityksen myötä hyödynnetään tehokkaammin olemassa olevia prosesseja ja tietoja. Myös jatkuvuuden hallinnan kannalta on tärkeää, että uusi kiinteistöä edustava henkilö ja kiinteistön turvallisuudesta vastaava on tietoinen kiinteistössä tehdyistä toimenpiteistä. Tämän he voivat todentaa asiakirjoista, jotka järjestelmällisellä tallentamisella ovat kätevästi saatavissa, mikä vähentää asiakirjojen selvittämiseen menevää aikaa.

Opinnäytetyön alkuvaiheessa näkökulma oli keskittynyt liikaa siihen, millä tavalla pelastusviranomaisen työtä voidaan helpottaa tehokkaammalla tiedon jakamisella. Tämä tuli esille haastatteluissa, niiden tuloksissa ja omien pohdintojen aikana. Opinnäytetyön näkökulma kääntyi tämän jälkeen siihen, että työssä keskityttiin enemmän asiakkaan tarpeisiin ja heidän työkalujen kehittämiseen. Pelastussuunnittelu ja muut dokumentit eivät ole pelastusviranomaisia varten, vaan kiinteistön edustajan tehtävänä on huolehtia omatoimisesta varautumisesta.

Laadullinen tutkimus sopi opinnäytetyöhön, koska puolistrukturoidut teemahaastattelut antoivat riittävästi vapauksia haastattelutilanteisiin. Haastatteleamalla saatiin riittävän syvälistä tietoa pelastusviranomaisen toiminnasta ja heidän havainnoista kiinteistön edustajan toiminnan osalta. Opinnäytetyön aikana haastatellut henkilöt sopivat haastateltaviksi, koska he toimivat asiakasrajapinnassa kiinteistön turvallisuudesta vastaavien henkilöiden kanssa ja voivat antaa näkökulmia objektiivisesti kiinteistön edustajien toiminnasta. Pelastusviranomaisilla on myös paljon tietotaitoa ja osaamista pelastussuunnittelun, siihen liittyvien dokumenttien ja muiden kiinteistön turvallisuutta koskevien asiakirjojen osalta. Haastateltavien rajaus Helsingin, Länsi-Uudenmaan ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksiin oli riittävä. Haastattelujen tuloksista sai riittävän läpileikkauksen erilaisten tilanteiden ja kiinteistöjen osalta. Aivoriihen avulla saatiin uusia näkökulmia erityisesti Tampuuri-linkitykseen, joka oli olennainen osa kehittämis ehdotuksia. Aivoriihi oli erittäin hyvä myös siinä mielessä, että opinnäytetyön tekijä sai muilta aiheeseen liittyviltä asiantuntijoilta näkemyksiä ja ideoita toteutukseen. Alkuperäisessä suunnitelmassa opinnäytetyössä oli tarkoitus tehdä blueprint tilanteesta, mutta työn yhteydessä todettiin, että koko tilanteen kattavaa tarkkaa blueprinttia ei tarvitse tehdä.

Sen sijaan tilannetta kuvaamaan laadittiin kuva eri toimijoiden ja järjestelmien vuorovaikutussuhteista.

Opinnäytetyön aikana tuli myös vastaan useita muita sovelluksen sisällön kehittämiseen liittyviä ideoita, joita Talokeskus voi hyödyntää tulevaisuudessa. Pelastusviranomaisilta saatiin arvokkaita näkemyksiä, mihin pelastussuunnittelussa kannattaa keskittyä. Pelastussuunnittelussa korostuu oleellisesti tiedon jakaminen kaikille kiinteistön käyttäjille. Koulutusten ja perehdyttämisen lisäksi jakamisen tukena on vahvasti myös selainpohjainen sovellus. Kiinteistön käyttäjille tulee olla oma ohjeistus onnettomuuksien ennaltaehkäisyä varten ja oikeanlaiseen toimintaan onnettomuustilanteissa. Tietojen tulee olla kohdekohtaista, jotta ohjeistus ei sisältäisi tietoa, joka ei koske millään tavalla kyseistä kiinteistöä. Aiemmin esille tulleen turvallisuusdokumenttien kattavampi dokumentointi sovellukseen on erityisesti turvallisuusjohtoa, heidän jatkuvuuden hallintaa ja seuranta varten. Nämä ovat tiedostoja, jotka eivät sinänsä ole arkaluontoisia, mutta ne ovat loppukäyttäjälle turhaa tietoa. Kiinteistön käyttäjille jaettava pelastussuunnitelma tuleekin pitää helppokäyttöisenä ja selkeänä.

Opinnäytetyön tekijän oma ammatillinen kasvaminen oli merkittävässä roolissa opinnäytetyön yhteydessä. Opinnäytetyön tekijälle selvisi pelastusviranomaisten toimintamalleja ja tarpeita, sekä jatkoa varten heiltä saadut näkökulmat pelastussuunnittelun osalta auttavat kehittämään omaa ja yrityksen toimintaa oikeaan suuntaan.

Lähteet

Kirjalliset:

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, S. 1997. Tutki ja kirjoita. 15.-16. painos. Hämeenlinna: Tammi.

Kaario, K. & Peltola, T. 2008. Tiedonhallinta. Avain tietotyön tuottavuuteen. Porvoo. WSOYpro/Docendo-tuotteet

Laurikainen, H. 2016. Selvitys asuinrakennusten pelastussuunnittelusta. SPEK tutkii 16. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK.

Lecklin, O. 2006. Laatu yrityksen menestystekijänä. Hämeenlinna. Talentum Media Oy.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos. 2016. Palotarkastuksen ennakkokirje

Ojasalo, K., Moilanen T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.- 4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy

Pelastuslaki 379/2011. Viitattu 8.10.2017, 11.10.2017, 22.10.2017, 25.10.2017.

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 2011/407. Viitattu 12.11.2017

Sähköiset:

Helsingin Pelastuslaitos, 2017. Palotarkastus. Viitattu 22.10.2017.
<https://www.hel.fi/pela/fi/onnettomuuksien+ehkaisy/palotarkastus?Palotarkastus>

Helsingin Pelastuslaitos, 2017. Asuintalojen omavalvonta. Viitattu 29.11.2017
[hel.fi/pela/fi/Onnettomuuksien+ehkaisy/asuinrakennusten-omavalvonta](https://www.hel.fi/pela/fi/Onnettomuuksien+ehkaisy/asuinrakennusten-omavalvonta)

Kajaanin Ammattikorkeakoulu, 2017. Haastattelu. Viitattu 6.12.2017.
<https://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Aineiston-keruumenetelmat/Haastattelu>

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, 2017. Omavalvonta Viitattu 25.10.2017. <https://www.ku-pelastus.fi/fi/palvelut/tarkastustoiminta/omavalvonta>

Lapin pelastuslaitos, 2017. Viitattu 11.10.2017. www.lapinpelastuslaitos.fi/hallinto

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos, 2016. Asiakirjat. Viitattu 11.10.2017. http://www.lup.fi/fi-FI/Yrityksille_ja_yhteisoille/Palotarkastus/Asiakirjat

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos, 2015. Palotarkastus. Viitattu 11.10.2017.
http://www.lup.fi/fi-FI/Yrityksille_ja_yhteisoille/Palotarkastus

Omataloyhtiö.fi, 2011. Rakennuksen omistajan eli taloyhtiön velvollisuudet. Viitattu 29.10.2017 https://www.omataloyhtio.fi/artikkelit/7912/rakennuksen_omistajan_pelastuslaki.htm

Sisäministeriö / Pelastusosasto. 2017. Pelastuslaitokset. Viitattu 6.11.2017 <http://www.pelastustoimi.fi/pelastustoimi/pelastuslaitokset>

SPEK, 2012. Viitattu 8.10.2017. <https://www.paloturvallisuus.info/Default.aspx?tabid=252>

SPEK, 2017. Pelastussuunnitelma. Viitattu 12.11.2017 <http://www.spek.fi/Suomeksi/Turva-tietoa/Pelastussuunnitelma>

SPEK, 2017. Oma valvonta. Viitattu 12.11.2017 <http://www.spek.fi/Suomeksi/Yritykset-ja-viranomaiset/Oma-valvonta>

Haastattelut:

Aatsinki, A. & Mannila, T. 2017. Palotarkastajien haastattelu 9.10.2017. Helsingin pelastuslaitos. Helsinki.

Hakonen, R. & Piela-Tallberg, N. Palotarkastajan ja johtavan palotarkastajan haastattelu 15.11.2017. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos. Espoo.

Häyrinen, J. 2017. Ylitarkastajan haastattelu. 9.11.2017. Sisäministeriö. Helsinki.

Sjelvgren, J. 2017. Palotarkastajan haastattelu 25.10.2017. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos. Vantaa.

Kuviot

Kuvio 1: Vuorovaikutussuhteet	8
Kuvio 2: Laadullisen tutkimuksen yleinen malli (Ojasalo ym. 2015, 138).....	19
Kuvio 3: Aivoriihen vaiheet (Ojasalo ym. 2015, 160-161).....	22
Kuvio 4: Tiedostojen tallentaminen Turvakohteeseen (Turvakohde.fi 2017)	24
Kuvio 5: Lukuoikeuslinkkinäkymä (Turvakohde.fi 2017)	26

Taulukot

Taulukko 1	Haastateltavat henkilöt	16
Taulukko 2	Tarpeet, nykyiset ratkaisut ja kehittämissuhteet	27

Liitteet

Liite 1: Puolistrukturoidun teemahaastattelun lomake	35
--	----

Liite 1: Puolistrukturoidun teemahaastattelun lomake

Teemahaastattelulomake

Paikka:

Aika:

Mukana olleet henkilöt:

Teemat:

- Palotarkastajien toimintamallit palotarkastuksissa
- Palotarkastuksissa havaitut ongelmakohdat
- Sovelluksen kehittämisen toteuttamismahdollisuudet